

Her derimod begjæres en ny Indskrænkning, en Indskrænkning, som efter de forhen bestaaende Regler neppe havde kunnet finde Sted. Jeg sætter just ikke saamegen Priis paa saadanne Almeensætninger, som i ubestemte Udtryk tilkjendegive, hvorledes Lovgivningen eller Statsstyrelsen skal forholde sig, men da det nu engang staaer i Grundloven, maa det vel have nogen Betydning. Det er forresten særdeles mærkeligt, at der ikke er fra den Tid, Landet fik sin Forfatning, gjort noget, hvorved nogen paa Næringsfriheden hvilende Indskrænkning er ophævet, medens man derimod har havt det Tilfælde, hvori der er skeet en saadan ny Indskrænkning, som der her atter er foreslaaet. Naar det antages, at Almeenvellet her skulde kræve et nyt Monopol eller en Forlængelse af det Monopol, Anstalten hidtil har havt inden de yderste Grændser, hvori den efter de almindelige hidtil bestaaende Regler kunde ventes, saa er det jo vist nok, at Begrebet om Almeenvellet er saa elastisk, at man kan lægge meget ind deri, naar man er findet at tage Sagen fra en vis Side, men just derfor maa man være noget vaersom ved dets Anvendelse. Det er meget naturligt, at der blev givet et saadant Monopol til Anstalten, da den først opstod; der maatte anvendes temmelig betydelige Capitaler til Anlægget, paa hvis Rentabilitet man ikke kunde være sikker, og derfor attraaedes dette Monopol; var det ikke blevet givet, vilde Anstalten maaffeslet ikke være opstaaet. Det er ogsaa vel begrundet, at det blev fornyet paa ti Aar, da de første ti Aar vare forløbne, thi i Begyndelsen kunde Anstalten kun maadeligt betale sig, næste Aar blev der endog slet intet Udbytte givet; nu gives der uden Tvivl et rigeligt Udbytte, og Anstalten kan altsaa ikke trænge til et saadant Monopol for at kunne bestaae. Naar det er yttret, at det er af Sundhedshensyn, at et saadant Monopol onskes fornyet, seer jeg ikke, hvorledes

dette lader sig retfærdiggjøre, thi naar Monopolet ophæves, følger deraf ikke, at Alle og Enhver kunne forarbejde konstige Sundhedsvande. Det er ingen fri Næring, der maa søges Bevilling derpaa; kun Apothekerne ansees berettigede dertil uden videre. — Deres Ret er udtrykkelig forbeholdt ved Privilegiets Fornyelse i 1842, — men Andre kunne ikke uden særskilt Privilegium gjøre dette, og dette vilde ikke gives uden at man har Garant for, at disse Vandene tilberedes paa saadan Maade, at de svare til Hensigten og idetmindste ikke blive skadelige; Fabrikationen vil sandsynligvis blive sat under medicinsk Tilsyn. Der er altsaa ingen Fare for Sundhedstilstanden ved at Monopolet ikke fornyes, jeg troer, at den factiske Tilstand bliver accurat den samme, om end Monopolet ikke fornyes. Jeg tvivler nemlig paa, at Nogen vil indlade sig paa et saadant Anlæg, thi de ville ikke let kunne udholde Concurrence med en Anstalt, der er i Besiddelse af saadanne betydelige Midler og har havt særegne Begunstigelser, da den har faaet det Terrain, hvorpaa den har bygget, uden Beføstning. Skulde Nogen finde paa at anlægge en saadan Anstalt, vil den ikke let kunne udholde Concurrencen med den nu bestaaende Anstalt. De Ord, som Forslagsstilleren oplæste af Sundhedscollegiets Betænkning, synes netop at vise, at der ikke behøves noget Monopol, thi den gaaer ud paa, at Ingen kan levere Varene til saa billige Priser, som Sundhedsbrøndsanstalten leverer dem, saa at det, der saaledes er anført for Monopolets Fornyelse, snarere indeholder et Argument for det Modsatte. Jeg kan altsaa ikke see, at der er tilstrækkelig Grund til den attraaede Fornyelse; i sig selv vilde den uden Tvivl være ligegyldig, i Principet troer jeg, at det er vigtigt, at den nye lovgivende Magt ikke af saa svage Grunde, som her foreligge, bestemmer sig til at gjøre en ny Indskrænkning i Erhvervsfriheden.